

Datum: 2020-06-09
Handläggare: Jenny Leonardsson
Direktr:
Diariernr: 2020.017 MN

Miljöskyddsnämnden

Utredning om förslag till nytt naturreservat (E 2019-687)

Ärendebeskrivning

Miljöskyddsnämnden har fått i uppdrag att under 2019 utreda inrättandet av ett nytt kommunalt naturreservat. Miljökonserter har anlåtats för att inventera naturvärden i områdena Ekåsaryd och Högmossen. Inventeringarna utgör underlag för kommunen att besluta i frågan om att inrätta ett nytt naturreservat.

Beredning

Miljöskyddsnämnden beslutade den 9 november 2017 (MN § 48) om förslag på områden för inrättande av nytt naturreservat, i prioriteringsordning:

1. Ekåsaryd
2. Högmossen
3. Rödeneplatån

I Flerårsstrategi 2019 (KS 2018-11-26 § 219) fick Miljöskyddsnämnden ett tillfälligt höjt kommunbidrag avsatt för utredning kring inrättande av nytt naturreservat.

Ekåsaryd

Ekåsaryd är en för regionen mycket ovanlig granskog med granar av mycket hög ålder, upp emot 180 år, och stor rikedom på död ved. Inventeringarna visar att den hyser ett påtagligt innehåll av naturvårdsarter och fyra rödlistade arter, varav gropticka (NT) och skugglobmossa (EN) är de mest anmärkningsvärda.

Högmossen

Högmossen har ett högt naturvärde, framför allt naturgeografiskt, knutet till den välutvecklade högmossekaraktären med sina typiska växtsamhällen. Mossen har höga värden för biologisk mångfald, inte minst för de karaktäristiska arterna ljungpipare (Ö), storspov (EN) och orre.

Miljöskyddskontorets synpunkter

Att inrätta ett nytt kommunalt naturreservat ligger i linje med kommunens naturvårdspolicy där det bland annat framgår att "Värdefulla naturområden med höga naturvärden, skyddsvärda biotoper och lokaler för hotade arter ska skyddas – inte exploateras".

Vidare innebär ett bildande av ett nytt naturreservat ett bidrag till uppfyllandet av de nationella miljömålen och specifikt Etappmålet Skydd av landområden, sötvattensområden och marina områden. Etappmålet innebär att minst 20 procent av Sveriges land- och sötvattensområden med särskild betydelse för biologisk mångfald eller ekosystemtjänster ska skyddas eller på annat sätt bevaras. Idag är 3 procent av Alingsås kommuns totala yta skyddad.

Både Ekåsaryd och Högmossen är områden som hyser värdefull natur och flera sällsynta och hotade arter. Båda områdena får anses skyddsvärda utifrån aspekten bevarande av höga naturvärden.

Placeringen av Ekåsaryd är fördelaktigt utifrån landskapsperspektivet, eftersom det i omgivningarna finns fler områden med åldrad eller på sikt åldrad granskog. Framför allt Ljungås naturreservat i Vårgårda kommun är ett sådant område. Men även ett biotopskyddsområde i Alingsås kommun som består till största delen av gran, samt närheten till Hjortmarka naturreservat med stora andelar granskog. Detta bildar tillsammans ett nätverk av granskog som på sikt kan uppnå naturskogskaraktär och gynna arter beroende av denna naturtyp.

Högmossen har även den fördelar utifrån landskapsperspektiv med närheten till Lärkemossens naturreservat som är ett stort våtmarksområde med utbredning mestadels i Vårgårda kommun. Närheten mellan våtmarksområden bildar nätverk och gynnar spridningsmöjligheterna för arter beroende av våtmarksmiljöer.

Utifrån en bedömning om risken att området påverkas och förstörs av mänsklig aktivitet är Ekåsaryd i störst behov av skydd. Avverkning av granar har redan påbörjats för att ta fram den gamla fägatan och öppna upp markerna runt gården som tidigare varit trädbeklädda betesmarker. Laggen runt Högmossen är påverkad av torvbrytning, något som upphört och vidare torvbrytning är inte aktuell i dagsläget.

Miljöskyddskontoret tycker att både Ekåsaryd och Högmossen är skyddsvärda och att naturreservat bör inrättas.

Ekonomisk bedömning

Att inrätta ett nytt naturreservat innebär kostnader uppskattningsvis enligt följande:

1. Markägarkontakter och sakägares möjlighet att lämna synpunkter – 50 000 kr
2. Fastighetsutredning och ersättning till markägare – utredningen behöver göras för att kunna ange kostnad
3. Gränsarbete – inmätning och markering av reservatsgräns – 50 000 kr
4. Upprättande av beslutshandling med föreskrifter och skötselplan – 100 000 kr
5. Besöksparkering – 100 000 kr
6. Informationsskyltar – 100 000 kr
7. Anläggande av vandringsled/stig för besökare – 200 000 kr

LONA-bidrag kan sökas för att täcka max 50 % av kostnaden av projektet, förutom ersättningarna till markägare.

Markåtkomstbidrag kan sökas från Naturvårdsverket för kostnader såsom intrångsersättning, marknadsvärdeminskning

Ekonomisk bedömning

Se ovan.

Förslag till beslut

Miljöskyddsnämnden skickar utredningen vidare till kommunfullmäktige för beslut.

Beslutet ska skickas till

KS, KF

Ekåsaryd naturinventering

Högmossen naturinventering

Jenny Leonardsson
Ekolog

Maria Jacobsson
Förvaltningschef

Beslutsunderlag: Ekåsaryd naturinventering
Högmossen naturinventering